

Duurzaamheids- pedagogiek

Barbara Gelens- Kober
kinderopvang

Marian Joven – Hogeschool
Leiden

Kober
kinderopvang

hogeschool
Leiden

Waar denk je aan bij duurzaamheidspedagogiek?

32 responses

samen verantwoordelijk
rekening houden met natuu
hoe neem je kinderen mee
samenwerking gezamenlijk verantwoordelijk bonaire
leren omgaan met natuur educatie jonge generatie goede bv geven
footprint buiten teach them young samenwerken
bewust zelf oppakken **bewustwording**
natuur inclusie beleid omgevingsbewust in contact met natuur
voorleven dat wil ik juist leren klein beginnen natuurbeleving
bijdrage aan de wereld bewustwording overdracht
meegeven hoe het beter ka
goed zijn voor de wereld
jonge geleerd oud gedaan

Definitie Expertise centrum Kinderopvang

Duurzaamheidspedagogiek is een uitwerking van de pedagogische basisdoelen waarbij verwondering over en zorg voor de aarde centraal staat.

Professionals bieden kinderen een vertrouwde omgeving, leven voor hoe je voor elkaar en de omgeving zorgt en laten kinderen ervaren en oefenen in de natuur.

Ze geven kinderen hoop om de uitdagingen van nu en in de toekomst aan te gaan.

Is dit duurzaamheidspedagogiek?

- https://youtube.com/shorts/rliDSz_7PZE?feature=shared

Pedagogische basisdoelen +

Veilige basis

Persoonlijke
competenties

Sociale
competenties

Waarden en
normen

Hoop - aandachtspunten bij duurzaamheidspedagogiek

- Sluit aan bij de ontwikkelingsfase van kinderen.
- Stimuleer een onderzoekende en nieuwsgierige houding van kinderen.
- Help kinderen inzien dat je soms dingen moet laten die je zelf graag wil, omdat dat beter is voor jezelf en anderen.
- Betrek kinderen bij besluiten, zodat ze leren dat ze mee mogen beslissen en ervaren dat hun wensen ertoe doen.
- Geef als opvoeder optimisme en hoop.
- “Even niet”, is ook goed.

de Winter, M. (31-05-2017). Pedagogiek over Hoop - Het onmiskenbare belang van optimisme in opvoeding en onderwijs. (27 p.). Universiteit Utrecht en Yperen, T. (2022). Opvoeden in een opwarmend klimaat. Utrecht: NJI.

Verbinding met Natuur

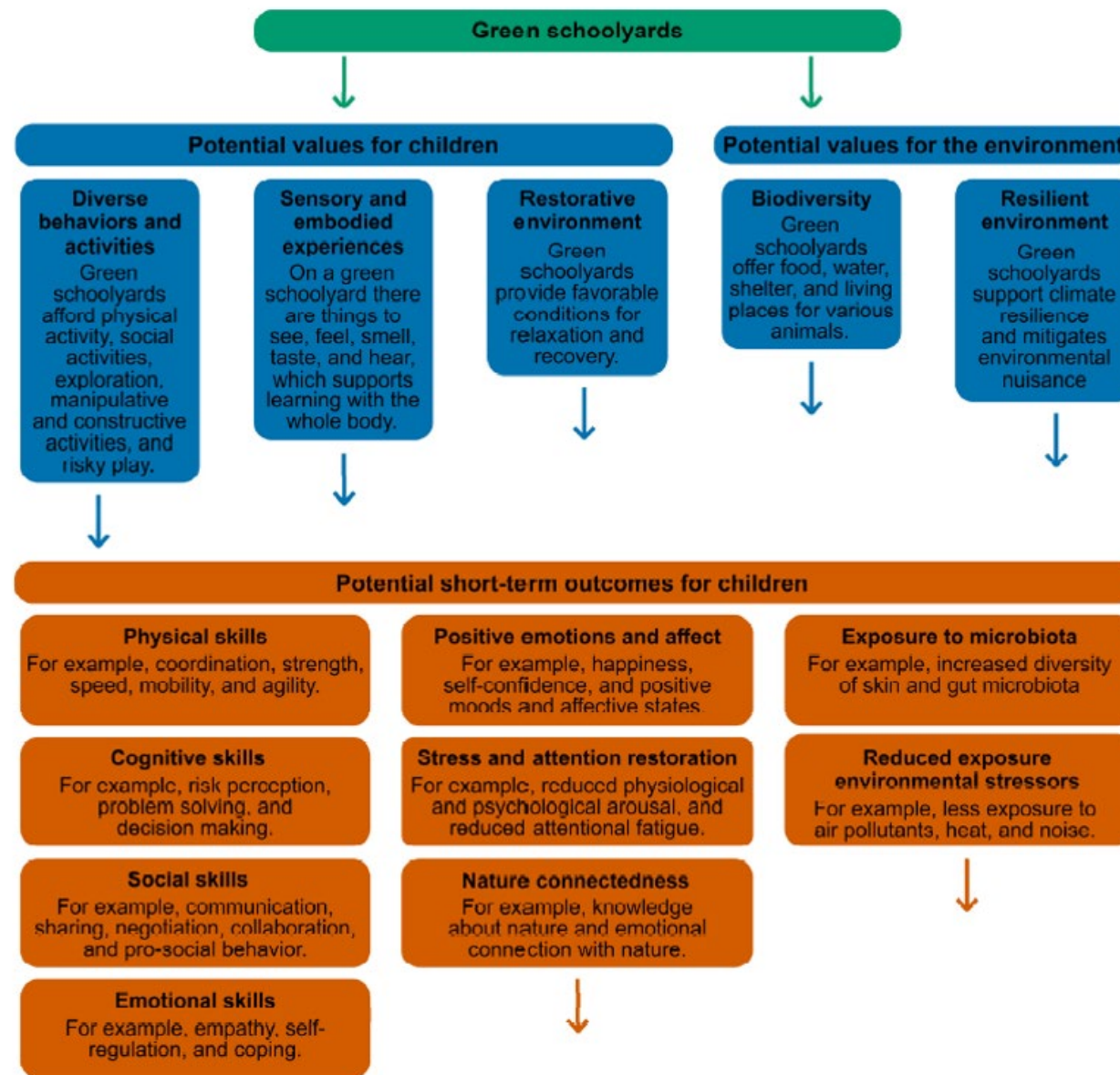
Natuurbetrokken

Een (ver)groen(d)e buitenruimte kan een ruimte zijn met pedagogische kwaliteit waarin geleerd kan worden:

- in de natuur
- over de natuur
- en voor de natuur

En groene buitenruimte draagt tegelijk ook bij aan biodiversiteit en klimaatbestendig maken van de omgeving

van den Bogerd, N., Hovinga, D., Hiemstra, J. A., & Maas, J. (2023). The Potential of Green Schoolyards for Healthy Child Development: A Conceptual Framework. *Forests*, 14(4), 660.

van den Bogerd, N., Hovinga, D., Hiemstra, J. A., & Maas, J. (2023). The Potential of Green Schoolyards for Healthy Child Development: A Conceptual Framework. *Forests*, 14(4), 660.

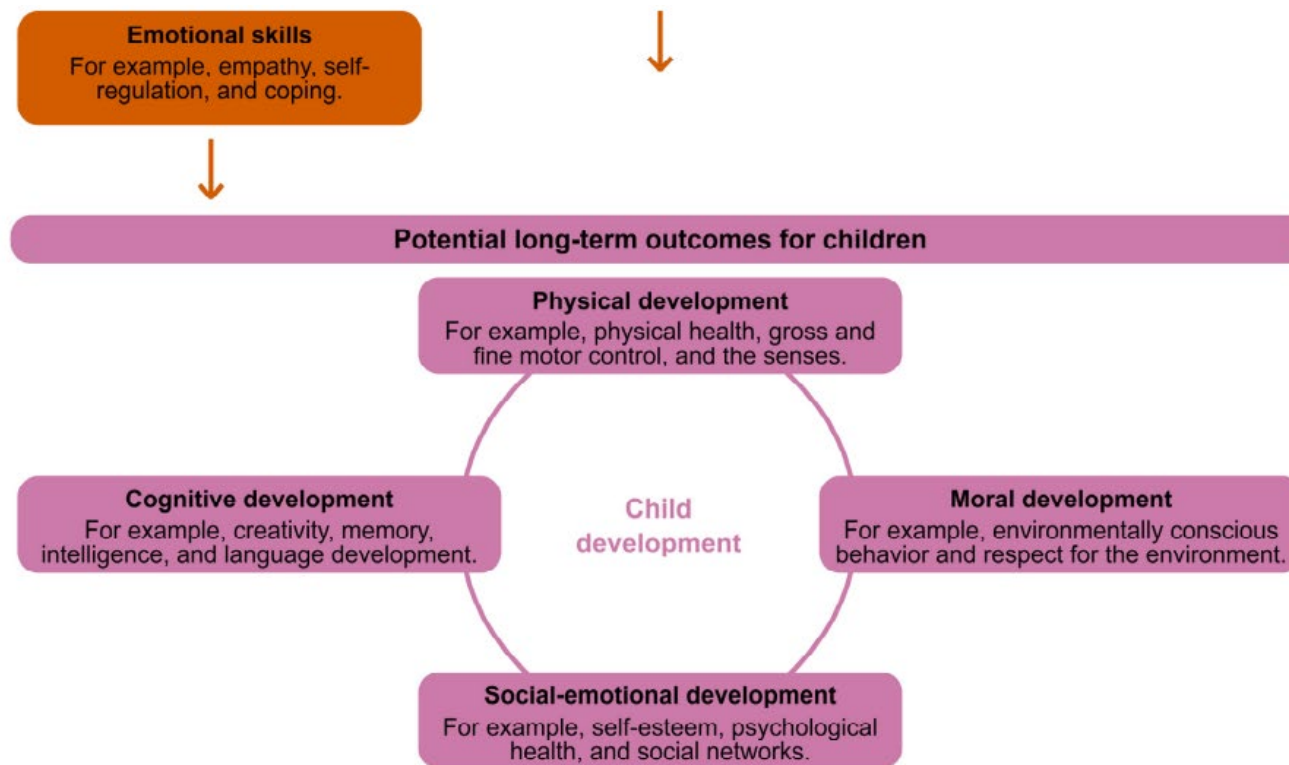

Figure 1. Conceptual framework explaining how green, nature-rich schoolyards can contribute to child development.

van den Bogerd, N., Hovinga, D., Hiemstra, J. A., & Maas, J. (2023). The Potential of Green Schoolyards for Healthy Child Development: A Conceptual Framework. *Forests*, 14(4), 660.

Themaronde 2

<https://youtu.be/HRs8-DgQCdw?feature=shared>

Denk
Doe
Voel | t

Voorleven

- Jonge kinderen leren van wat wij als volwassenen voordoen:
 - De eigen houding van professionals doet er toe,
 - waar je aandacht aan geeft
 - waar je verbinding mee maakt
- Professionals helpen de kinderen de wereld ontdekken.

“Duurzaamheid komt uit je hart, afwegen met je hoofd en doen met je handen”

Werkgroep Duurzame pedagogiek Expertisecentrum Kinderopvang bijeenkomst 22 mei 2023

Dilemma's

Een onbezorgd kind of een kind dat op eigen niveau verantwoordelijkheid kan dragen?

- Kind als actief participant dat samen met opvoeders en gemeenschap zich inzet (Australie, Nieuw Zeeland, Scandinavie, Singapore)
- Kind “onbezorgd”: kinderen eerst liefde voor de natuurlijke wereld laten ontwikkelen voordat van ze gevraagd wordt deze te redden (VS)

Ernst,J.;McAllister,K.;Siklander,P.;Storli,R. Contributions to Sustainability through Young Children's Nature Play: A Systematic Review. Sustainability 2021, 13, 7443

Dilemma's

- Normatief karakter van duurzaamheid
- Stilstaan bij de effecten van ons dagelijks handelen
- Zorgen voor onszelf en/of zorgen voor de wereld?

Ee

Themaronde 3

Kleding ruil bij Het Kleine Volk in Leiden beeld [Beeldcolumn 2 – Schone kleren | Sharna.nl](#)

Visie
Belang
Plan
Middelen
Competenties

En dan..beginnen

Verandering vraagt om 5
ingrediënten(Knoster)

Kleine stapjes

Lekker praktisch en positief

Visie en belang

1. Wat is duurzaamheid voor mij

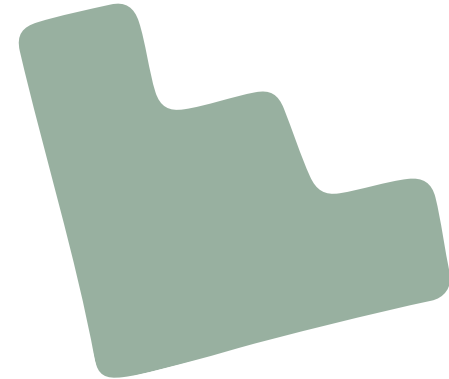
1. Wat is duurzaamheid voor de kinderen

1. Wat is duurzaamheid voor de organisatie

1. Wat is onze rol/opdracht

1. Wat is onze prioriteit

1. Wat is ons doel (missie)

Plan

- Wat wordt stap 1?
- Wie hebben we daarbij nodig?
- Hoe evalueren we?

Tip; maak een duurzaamheidsbus. Vraag iedere collega een duurzaamheidsactiviteit te bedenken. Maak een (half)jaarplanning met elke week een actie. Betrek kinderen en ouders. Denk klein en op maat, vanuit je visie: wat past bij jullie?

Tosti's bakken

Regenton
plaatsen

Geen korte
antwoordmails

Afval inzamelen

Kledingruilbeurs

Middelen

Is er budget, een afvalbak, ruimte etc.

Competenties

Wat hebben we zelf nog nodig aan kennis en vaardigheden?

Voorbeelden

- **Stellingenspel**
- **Duurzaamheidskalender**
- **Buurtproject Van Grond tot Mond**

- **Acties in de buurt; recycling, inzameling, afval rapen**
- **Ruilbeurs; boeken, kleding, speelgoed**
- **Samenwerking met duurzame partners; lokale telers, Repair Cafe**

Enkele tips om aan de slag te gaan:

- Vergroot het bewustzijn binnen het team door te praten over elkaars zorgen en wensen.
- Zorg op alle niveaus binnen je organisatie voor een cultuur van duurzaamheid.
- Kies slim: wat is haalbaar en waar wil je als team op inzetten?
- Denk groot, maar begin klein: je kunt ambitieuze doelen hebben en klein beginnen met haalbare stappen.
- Betrek ouders inhoudelijk en praktisch door bijvoorbeeld een kinderkleding of speelgoed ruil te organiseren.

Een voettekst toevoegen

Lectoraat Natuur en Ontwikkeling Kind

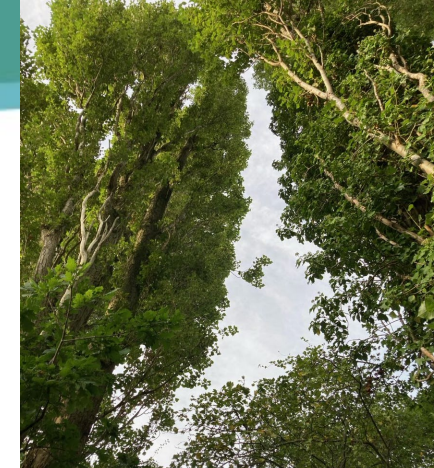
- Joven.m@hsleiden.nl
- <https://www.hsleiden.nl/natuur-en-ontwikkeling-kind>

OUTDOOR

LIVING & LEARNING ACADEMY

Kenniscentrum op het gebied van scholing en ontwikkeling voor professionals die met kinderen en jongeren en/of hun gezinnen werken en natuur willen inzetten als kwaliteitsfactor in hun werk. We staan voor de pedagogiek van buiten, de pedagogiek van natuur, de pedagogiek van duurzaamheid.

Bij OLLA bundelen we de kracht van het onderzoek lectoraat Natuur en Ontwikkeling Kind Leiden met de kracht van het Centrum onderwijs & innovatie Leiden.